

Sygn. akt V U 139/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2018 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku

V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Rosłoń

Protokolant: Anna Filipowicz

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2018 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy E. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o niezrealizowane świadczenie

na skutek odwołania E. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 15 grudnia 2017 roku, Nr (...)

Zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje E. C. prawo do niezrealizowanego świadczenia po zmarłej K. K. w wysokości wynikającej z decyzji (...) z dnia 29 września 2017 roku.

sygn. akt VU 139/18

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 15 grudnia 2017 r. wydaną na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.) odmówił E. C. prawa do wypłaty niezrealizowanego świadczenia po zmarłej matce K. K..

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że K. K. nie pobierała świadczeń z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B..

E. C. złożyła odwołanie od powyższej decyzji. Wskazała, że jej matka była uprawniona w ZUS do emerytury i renty w związku z pobytem na Syberii. Wypłata tych świadczeń była jednak zawieszona gdyż K. K. pobierała rentę rodzinną po zmarłym mężu. Z uwagi na to, że renta rodzinna miała być ustawowo obniżona od 1 października 2017 r., K. K. wystąpiła do ZUS z wnioskiem o wyliczenie aktualnej wysokości własnego świadczenia. Ponieważ ZUS niewłaściwie rozpoznał ten wniosek, tok postępowania wydłużył się i K. K. właściwą decyzję otrzymała 3 października 2017 r., zaś następnego dnia straciła przytomność

i nie odzyskała jej do dnia śmierci tj. 6 października 2017 r. Tym samym nie zdążyła złożyć oświadczenia o wyborze wypłaty świadczeń z ZUS jako korzystniejszych.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje.

K. K. dnia 26 października 1993 r. złożyła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniosek o emeryturę, w którym wskazała, że od 1986 r. pobiera rentę rodzinną po mężu i chciałaby wybrać wariant korzystniejszy dla niej. Decyzją

z dnia 1 grudnia 1993 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał K. K. prawo do emerytury od 1 lipca 1993 r., przy czym wypłata emerytury została wstrzymana, z uwagi na pobieraną przez nią rentę rodzinną.

We wniosku z dnia 7 lipca 1998 r. K. K. wystąpiła o rentę inwalidy wojennego, wskazując, że pobiera rentę rodzinną z MSWiA. Decyzją z dnia 1 września

1998 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał jej rentę inwalidy wojennego z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 lipca 1998 r. zwiększoną o połowę emerytury, przy czym wypłatę świadczenia zawiesił z powodu zbiegu prawa do więcej niż jednego świadczenia. Jednocześnie organ rentowy poinformował Komendę Wojewódzką Policji w B., że K. K. wstrzymano wypłatę przyznanych świadczeń, ponieważ pobiera rentę rodzinną i dołączył odpis decyzji celem dalszego rozpatrzenia sprawy.

We wniosku z dnia 31 sierpnia 2017 r. K. K. wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalno- rentowego. Wskazała, że decyzją Zakładu Emerytalno- Rentowego MSWiA o ponownym ustaleniu wysokości renty rodzinnej z dnia 21 lipca 2017 r.,

od 1 października 2017 r. wysokość tego świadczenia wyniesie wskazaną na stronie 4 wniosku kwotę. W związku z powyższym wniosła o przeliczenie świadczenia przysługującego z ZUS.

W rozpoznaniu tego wniosku została wydana decyzja z dnia 8 września 2017 r. odmawiająca prawa do ponownego ustalenia emerytury i obliczenia jej wysokości

na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wskutek interwencji telefonicznej odwołującej, wskazującej, że nie jest to rozpoznanie sprawy, o którą wносиła, decyzją z dnia 29 września 2017 r. o ponownym ustaleniu renty Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w B. obliczył jej wysokość, wskazując, że rentę zwiększa się o 50% emerytury

i wymieniając przysługujące dodatki, informując również, że świadczenie ustalone tą decyzją zostaje zawieszona ponieważ wnioskodawczyni pobiera świadczenie z MSWiA. Dołączony do decyzji załącznik zawierał informację, że podjęcie wypłaty świadczenia z tej decyzji nastąpi nie wcześniej niż od miesiąca, w którym wpłynie wniosek w tej sprawie wraz

z pismem organu emerytalnego, z którego aktualnie odwołująca pobiera rentę rodzinną, informującym o dacie wstrzymania świadczenia w tamtym organie; do czasu nadesłania stosownego wniosku emerytura z ZUS będzie zawieszona. Kolejną decyzją również z dnia

29 września 2017 r. organ rentowy przeliczył emeryturę. Obie decyzje wraz załącznikiem

do decyzji o ponownym przeliczeniu renty zostały przekazane do wysłania 29 września

2017 r.

K. K. otrzymała powyższe przesyłki 3 października 2017 r.,

4 października straciła przytomność i została zabrana do szpitala gdzie zmarła 6 października 2017 r. K. K. była wdową a E. C. jest jej córką. Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt ZUS i wyjaśnień odwołującej, które nie były kwestionowane przez ZUS.

E. C., córka zmarłej K. K. dnia 1 grudnia 2017 r. wystąpiła o wypłatę niezrealizowanych świadczeń po matce. Po rozpoznaniu tego wniosku, organ rentowy wydał decyzję odmowną, która jest obecnie zaskarżona.

Powyższy stan faktyczny jest niesporny a istota sporu sprowadza się do właściwej wykładni przepisów prawa.

Stosownie do treści art. 136 ust. 1 in principio ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.) zwanej dalej ustawą emerytalną, w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia określone ustawą, świadczenie należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi, dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku – małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku – innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba.

Według art. 136 ust. 2 tej ustawy, osoby wymienione w ust. 1 mają prawo do udziału w dalszym prowadzeniu postępowania o świadczenia, nieukończonego wskutek śmierci osoby, która o te świadczenia wystąpiła. Według ust. 3 tego artykułu, roszczenia o wypłatę świadczeń, o których mowa w ust. 1, wygasają po upływie 12 miesięcy od dnia śmierci osoby, której świadczenia przysługiwały, chyba że przed upływem tego okresu zgłoszony zostanie wniosek o dalsze prowadzenie postępowania.

Niewątpliwie K. K. nie wystąpiła o wypłatę świadczeń z ZUS. Wystąpiła o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalno- rentowego wskazując, że decyzją Zakładu Emerytalno- Rentowego MSWiA o ponownym ustaleniu wysokości renty rodzinnej z dnia 21 lipca 2017 r., od 1 października 2017 r. wysokość tego świadczenia (...) złotych brutto. W związku z powyższym wniosła o przeliczenie świadczenia przysługującego jej z ZUS.

Niemniej jednak, przepis § 34 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. z 2011 r., nr 237, poz. 1412) stanowi, że w razie odmowy prawa do świadczenia, o którego przyznanie zainteresowany zgłosił wniosek, organ rentowy informuje zainteresowanego o możliwości ubiegania się o inne świadczenie lub świadczenie ustalone przez organ rentowy na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli z akt sprawy wynika, że miałby do nich prawo.

Regulacja ust. 2 tego przepisu stanowi, że jeżeli zgłoszenie wniosku o inne świadczenie na warunkach określonych w ust. 1 nastąpi przed dniem, w którym decyzja odmowna stała się prawomocna, za datę zgłoszenia tego wniosku przyjmuje się datę zgłoszenia poprzedniego wniosku, jeżeli zainteresowany tego zażąda.

Organ rentowy wydając dwie decyzje 29 września 2017 r. jedną- o przeliczeniu emerytury i drugą- i o ponownym ustaleniu renty zwiększonej o 50% emerytury dysponował wiedzą, że świadczenie należne K. K. z ZUS wynosi (...) złotych brutto (plus dodatek kombatancki, ryczałt energetyczny, dodatek kompensacyjny i dodatek pielęgnacyjny) a więc znacznie więcej niż otrzymywana renta rodzinna, która od 1 października 2017 r. została ustalona na kwotę (...) złotych brutto. Sąd podkreśla, że powyższą wysokość renty rodzinnej wraz z powołaniem decyzji o zmniejszeniu i ponownym ustaleniu wysokości renty rodzinnej K. K. wskazała w swoim wniosku z dnia 31 sierpnia 2017 r. Organ rentowy w załączniku do decyzji z dnia 29 września 2017 r. poinformował K. K., że podjęcie wypłaty świadczenia z tej decyzji nastąpi nie wcześniej niż od miesiąca, w którym wpłynie wniosek w tej sprawie wraz z pismem organu emerytalnego, z którego aktualnie odwołująca pobiera rentę rodzinną, informującym o dacie wstrzymania świadczenia w tamtym organie; do czasu nadesłania stosownego wniosku emerytura z ZUS będzie zawieszona. Jednakże K. K. otrzymała tę informację 3 października 2017 r. zaś 6 października 2017 r. zmarła. Zatem śmierć nastąpiła przed uprawomocnieniem się decyzji. Tym samym, na gruncie § 34 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno

– rentowe uznać należy, że postępowanie to nie zostało ukończone, tym samym w ocenie Sądu stan faktyczny niniejszej sprawy pozwala na stwierdzenie, że postępowanie o świadczenie, które przysługiwałyby do wypłaty K. K. nie zostało ukończone wskutek jej śmierci albowiem miała ona otwarty termin do zgłoszenia wniosku o wypłatę należnego jej wyższego świadczenia z ZUS. Zgłoszenie tego wniosku, gdyby dożyła, skutkowałoby przyjęciem jako daty jego zgłoszenia daty zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalno- rentowego. Mając powyższe na uwadze nie sposób przyjąć, że to uprawnienie zmarłej nie może być realizowane przez osoby wymienione w art. 136 ust. 1 ustawy emerytalnej, na zasadach określonych w ust. 2 tego przepisu.

W ocenie Sądu, E. C. wnosząc o wypłatę niezrealizowanego świadczenia, zgłosiła tym samym wniosek o dalsze prowadzenie nieukończonego postępowania o należne K. K. świadczenie.

Wskazać należy, że przepis art. 136 ustawy emerytalnej koduje w sobie głębszą treść, niż to wynika z literalnego brzmienia i uprawnionym jest przyjęcie, iż art. 136 ust. 1 ustawy obejmuje zarówno sytuacje niezrealizowania świadczenia przysługującego osobie uprawnionej, dopiero ubiegającej się o świadczenia jak i osobie mającej już ustalone prawo do świadczenia. Skoro przepis § 34 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe pozwala zainteresowanemu na późniejsze złożenie właściwego wniosku celem ubiegania się o właściwe świadczenia, to nie sposób przyjąć, że uprawnienie to nie może być realizowane po jego śmierci na podstawie wniosku o dalsze prowadzenie nieukończonego postępowania. Żądając wypłaty niezrealizowanego świadczenia osoby bliskie zmarłemu świadczeniobiorcy dochodzą wprawdzie swojego uprawnienia wynikającego z art. 136 ust. 1 ustawy emerytalnej, ale uprawnienie to jest konsekwencją czyli pochodną pierwotnego prawa zmarłego do świadczeń określonych ustawą. W świetle tego przepisu na następców prawnych przechodzą uprawnienia, jakie przysługiwały zmarłemu.

W tym stanie rzeczy Sąd orzekł ja w wyroku na podstawie art. 477¹⁴§ 2 kpc.